

Constitució quedarà aprovada si el nombre de vots afirmatius emesos pel poble andorrà supera el nombre de vots negatius. El Cap de Govern proclamarà el resultat del referèndum immediatament.

Article 79

Una vegada aprovat el projecte de reforma de la Constitució pel poble andorrà en referèndum, el Síndic General el lliurarà als Coprínceps per a la seva ratificació. Acompanyarà el text de la reforma una còpia certificada de l'acta nacional acreditativa del resultat.

Capítol segon. El referèndum consultiu

Article 80

Aprovada la realització d'un referèndum sobre una qüestió d'ordre polític, segons el que es preveu en la Constitució, el Cap de Govern es dirigirà als Coprínceps perquè el convoquin.

Article 81

La data i la pregunta del referèndum seran fixades pel Govern amb l'acord del Consell General.

Article 82

La proclamació dels resultats es farà de manera que quedi simultàniament clara i manifesta la voluntat expressada pels votants de totes i cadascuna de les Parròquies i la del conjunt del poble andorrà.

Disposició transitòria primera

Mentre que no entrin en vigor la Llei Qualificada de la Justícia i la Llei Qualificada del Tribunal Constitucional previstes per la Constitució, el Tribunal Administratiu i Fiscal resoldrà sobre els recursos plantejats.

Disposició transitòria segona

El Govern prendrà les mesures oportunes, i el Consell General habilitarà els crèdits necessaris, per informar a l'electorat sobre el nou procediment d'elecció del Consell General a fi i efecte de reduir el més possible el nombre de vots nuls per desconeixement de la mecànica del vot.

Disposició transitòria tercera

Per a les primeres eleccions comunals, a cada Comú s'elegirà el mateix nombre

de Consellers que abans de l'entrada en vigor de la present llei, sempre que no s'hagi modificat aquest conforme al que es preveu en l'art. 69.2.

Disposició transitòria quarta

Fins i tant no es puguin aplicar les previsions de substitució en els Comuns contemplades per aquesta llei, si es produeixen vacants en algun d'ells es procedirà a una elecció parcial per proveir novament el càrrec o càrrecs.

Disposició transitòria cinquena

Per a les eleccions al Consell General a celebrar durant la primera quinzena del mes de desembre de 1993, les candidatures s'hauran de presentar entre els dies 2 i 8 de novembre de 1993.

Disposició transitòria sisena

Per a les eleccions al Consell General a celebrar durant la primera quinzena del mes de desembre de 1993, no serà d'aplicació l'article 14 en allò que fa referència a les revisions semestrals de la llista electoral. En conseqüència, la resolució de qualsevol expedient sobre adquisició de la nacionalitat donarà dret als interessats a fer-se inscriure en la llista electoral per tot el dia 3 de desembre de 1993, data de tancament final de la mateixa.

Disposició final

Aquesta Llei entrarà en vigor el dia de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 3 de setembre de 1993

Jordi Farràs Forné
Síndic General

Nosaltres els Coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

François Mitterrand
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Martí Alanís
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

Llei qualificada d'educació

Atès que el Consell General en la seva sessió dels dies 2 i 3 de setembre de 1993 ha aprovat la següent:

Llei qualificada d'educació

Preàmbul

L'estructura educativa del nostre país, peculiar pel fet que hi coexisteixen diferents sistemes educatius forans que fins fa pocs anys han complert la funció d'ensenyament nacional, ha anat adquirint durant els darrers decennis una complexitat notable. La seva comprensió requereix necessàriament l'anàlisi del procés històric de decantament que s'ha anat produint al llarg dels darrers cent anys.

Històricament, la responsabilitat de l'educació requeia en els Comuns, que eren els organitzadors d'una gran part de la vida de la comunitat. No fou fins al final del segle passat, cap al 1880, que en algunes parròquies, amb un mestre pagat pel Comú, van instal·lar-se les primeres escoles congregacionals.

Després, des de 1900, van obrir-se les primeres escoles primàries franceses a diverses parròquies, tot i que la seva situació no va regularitzar-se fins a la promulgació del Decret sobre les escoles i el Liceu del Copríncep Francès a Andorra, l'any 1982. A partir de l'any 1930 van obrir-se també diverses escoles espanyoles en diferents parròquies. La seva situació jurídica no es regulà fins a la signatura del conveni entre el Copríncep Episcopal i el Govern espanyol, l'any 1981. Unes i altres han assegurat la formació de primera i segona ensenyança del conjunt d'estudiants del nostre país.

L'any 1966 comença a funcionar el col·legi Sant Ermengol, bastit per la Mitra en un terreny cedit pel Consell General, i l'any 1968 s'inaugura el nou centre de la Sagrada Família a Santa Coloma: l'Institut Janer. Tant l'un com l'altre seran després subvencionats íntegrament pel Consell General a fi que imparteixin l'ensenyament en règim de gratuïtat.

L'any 1972, el Consell General va posar en marxa el programa d'andorranització de l'ensenyament, destinat a preservar la identitat i les peculiaritats del nostre país. En aquells anys, i mercès a la iniciativa d'un grup de ciutadans, va crear-se l'escola especialitzada Nostra Senyora de Meritxell com a centre d'educació especial. L'any 1982, el Govern promou la creació d'un sistema educatiu propi amb la posada en marxa de l'Escola Andorrana.

Dins el sistema d'educació andorrà s'han creat més recentment uns altres dos centres de formació: l'Escola d'Informàtica i l'Escola Universitària d'Infermeria. Ambdues escoles, que inicien les seves activitats l'any 1988, responen a necessitats concretes del nostre món laboral i afavoreixen el sector de serveis que pren cada cop més importància dins la nostra societat.

Aquesta és l'estructura educativa andorrana en el moment en què el poble andorrà assumeix la plena sobirania amb la promulgació de la Constitució. Aquesta Llei estableix l'estructura educativa andorrana a partir de la realitat existent: la de diversos sistemes educatius que coexisteixen dins d'una sola estructura educativa, una especificitat certament enriquidora, a la qual no es vol renunciar.

La present Llei desenvolupa, en primer lloc, el dret de tota persona a l'educació, dret que la Constitució reconeix amb el caràcter de fonamental i estableix l'escolarització obligatòria i gratuïta fins als 16 anys; el dret dels adults a la formació bàsica, i el principi d'igualtat en l'accés als nivells superiors de l'ensenyament. Es refereix també a la llibertat de càtedra dels ensenyants, i als drets dels pares d'alumnes a escollir el tipus d'educació que desitgen per a llurs fills, així com als drets dels alumnes.

A partir de la proclamació constitucional del dret a l'educació com un dret fonamental, l'Estat andorrà ha de dotar-se dels mecanismes per fer-lo efectiu, i a aquesta finalitat obeeix el sistema educatiu andorrà. Amb aquest sistema, poden coexistir altres sistemes educatius, amb el sol requisit que es conclouï prèviament el corresponent conveni.

Pel que fa als centres docents, la llei distingeix entre els públics i els privats.

La llei configura els centres públics d'una forma molt àmplia, entenent com a tals no sols aquells que depenen de l'Administració de l'Estat, sinó també tots els altres que, lligats per conveni, concert, contracte o altra fórmula d'acord de voluntats amb el Govern, serveixin finalitats públiques. Amb ells coexistiran centres privats com a expressió del principi constitucional de llibertat d'ensenyament i de llibertat de creació de centres docents, en funció de la lliure iniciativa. Quant a aquests centres, el paper de l'Estat es limita a controlar i garantir que imparteixin llur docència en condicions suficients per fer efectiu el dret constitucional de llurs alumnes a obtenir una educació ordenada al ple desenvolupament de la seva personalitat i dignitat, en el respecte de la llibertat i dels drets fonamentals.

La regulació de l'ensenyament especialitzat es deixa al Govern, per via de reglament, però es reserva a la llei ordinària la creació de centres d'ensenyament superior o universitari.

Per últim, la llei es refereix expressament a la situació dels diferents centres educatius que actualment estan oberts a Andorra i que imparteixen estudis d'acord amb els sistemes educatius espanyol o francès. La situació i l'estatut dels centres docents d'ensenyament francès i espanyol dependents de les Administracions públiques dels països veïns, així com el col·legi Sant Ermengol i les escoles de la Sagrada Família han de regular-se per conveni amb el Govern d'Andorra.

Títol I. Principis generals

Article 1

1. Tothom té dret a rebre una educació bàsica que li permeti desenvolupar la pròpia personalitat, formar-se com a ciutadà i participar en el desenvolupament del país.

2. Igualment, tothom té dret a accedir als nivells superiors de l'ensenyament, en funció de les seves aptituds, aprofitament i vocació.

Article 2

L'educació es basa en els drets, llibertats i principis que s'estableixen en la Constitució, en aquesta Llei, i en els trac-

tats i acords internacionals que Andorra celebri.

Article 3

L'activitat educativa s'adreçarà a la consecució de les finalitats següents:

- a) promoure i afavorir el desenvolupament de la personalitat de l'alumne.
- b) impulsar l'adquisició d'hàbits intel·lectuals i tècniques de treball.
- c) transmetre coneixements científics, tècnics, humanístics, artístics i ètics.
- d) capacitar per a l'exercici d'activitats professionals.
- e) impulsar el català com a llengua pròpia del país, vetllant perquè s'assoleixi un domini correcte i un ús matísat i ric del català oral i escrit.
- f) fomentar l'esperit universal crític, així com els comportaments d'autonomia i adaptabilitat, i contribuir a l'enriquiment dels elements culturals propis i específics de la societat andorrana.
- g) fomentar la integració i la participació social i cívica.
- h) formar els infants i els joves en el respecte de la diversitat i dels drets i llibertats fonamentals, i en l'exercici de la tolerància i la llibertat, dins els principis democràtics de convivència i pluralisme.

Article 4

1. L'educació bàsica és obligatòria i gratuïta per a tots els ciutadans, els naturals i els estrangers legalment residents, en els nivells que estableix l'article 7 de la present Llei. L'Estat garanteix aquest dret a través dels centres públics.

2. Es garanteix l'educació bàsica als adults a través d'un sistema de formació d'adults.

Article 5

L'estructura educativa andorrana és plural. Està integrada pels centres que segueixen el sistema educatiu andorrà i pels centres que segueixen altres sistemes educatius reconeguts per conveni.

Article 6

1. El sistema educatiu andorrà es regeix per la present Llei, per la llei de desenvolupament del sistema educatiu andorrà, per la llei de l'Escola Andorrana

i per les disposicions que les complementin i desenvolupin.

2. Els sistemes educatius diferents de l'andorrà es regulen per les seves pròpies normes en allò que no hagi estat modificat pel conveni que els reconeix, i sense perjudici de l'aplicació directa d'aquesta Llei i de les disposicions que la desenvolupen en allò que es prevegi expressament.

Article 7

1. L'escolaritat obligatòria inclou els nivells de primera i segona ensenyança. Comprèn des dels 6 anys fins als 16 anys.

2. Tot infant tindrà el dret de ser escolaritzat a partir dels 3 anys, si els pares o el tutor així ho demanen.

3. Els alumnes podran ser escolaritzats fins als 18 anys per cursar el nivell de segona ensenyança.

Article 8

L'atenció dels alumnes amb necessitats educatives especials es regirà pel principi d'integració.

Article 9

1. Els alumnes tenen dret a rebre una orientació escolar i professional i a percebre els ajuts necessaris per compensar possibles mancances de tipus familiar, econòmic, social i cultural, d'acord amb la llei.

2. Els alumnes tenen dret a que el seu rendiment escolar sigui valorat amb criteris objectius.

Article 10

Els pares o tutors tenen dret a optar lliurement per qualsevol dels sistemes educatius implantats a Andorra, i el dret que llurs fills o pupils rebin la formació religiosa i moral d'acord amb llurs pròpies conviccions. Es garanteix als pares o tutors la llibertat d'associació per col·laborar i participar, de conformitat amb les lleis i els reglaments que les desenvolupen, en les activitats educatives i de formació de llurs fills o pupils.

Article 11

Es reconeix als docents la llibertat de càtedra, sempre que respectin la Constitució i s'exerceixi amb finalitat educativa.

Article 12

Tots els membres de la comunitat educativa tenen el deure de respecte a les normes bàsiques de convivència dins del centre docent.

Article 13

Es facilitarà l'accés a les Universitats i centres d'ensenyament superior per mitjà de la dotació de beques i ajuts a l'estudi, que s'atorgaran d'acord amb la llei.

Article 14

1. Els títols acadèmics i professionals expedits per l'Estat, d'acord amb les diferents modalitats del sistema educatiu andorrà, tindran plena validesa acadèmica i professional dins del territori andorrà.

2. El reconeixement i homologació dels títols acadèmics i professionals lliurats pels sistemes educatius estrangers, i el reconeixement a l'estranger dels títols lliurats pel sistema educatiu andorrà, es regularan pels corresponents convenis.

Article 15

El Govern fixarà anualment el calendari escolar de tots els centres docents a Andorra.

Article 16

1. Correspon al Govern la planificació general de l'ensenyament, d'acord amb les necessitats educatives, per tal de garantir l'exercici efectiu del dret a l'educació i a la llibertat d'ensenyament.

2. En la seva funció de planificació, el Govern tindrà en compte l'existència d'opcions provinents dels sistemes educatius diferents de l'andorrà.

Títol II. Els sistemes educatius

Capítol primer. El sistema educatiu andorrà

Article 17

Els principis rectors del sistema educatiu andorrà i les seves modalitats, nivells, cicles, cursos i opcions establerts per la llei seran desenvolupats per un reglament que determinarà els seus programes. S'entén per programa el conjunt d'objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'orientació i avaluació.

Article 18

El català és la llengua pròpia del sistema educatiu andorrà. En les diferents modalitats i nivells del sistema educatiu andorrà es promourà l'aprenentatge de llengües estrangeres que podran ser vehiculars per afavorir l'obertura a la cultura universal i la relació fluida amb els altres països.

Article 19

El Govern, a través del servei corresponent, inspeccionarà i avaluarà tots els centres del sistema educatiu andorrà.

Capítol segon. Els sistemes educatius altres que l'andorrà

Article 20

S'admet la implantació a Andorra de centres dependents de sistemes educatius altres que l'andorrà, sempre que es conclogui prèviament el corresponent conveni.

Article 21

Els centres docents que depenguin de sistemes educatius diferents de l'andorrà impartiran obligatòriament les matèries específiques de formació andorrana que determini el Govern a través del corresponent conveni.

Article 22

Sobre els centres dependents dels sistemes educatius altres que l'andorrà, el Govern tindrà les facultats inspectores que es determinin en el conveni o acord que el reconegui.

Títol III. Els centres docents

Article 23

1. Els centres docents poden ser públics o privats.

2. Els centres públics són l'instrument per garantir el dret a l'educació reconegut per la present Llei. Poden ser estatals o no-estatals.

a) Són centres públics estatals els que crea el Govern i se sostenen amb càrrec al pressupost general.

b) Són centres públics no-estatals aquells que depenen d'una persona pública o privada lligada per conveni,

concert, contracte o altra fórmula d'acord de voluntats amb el Govern.

3. Els centres privats són expressió del principi constitucional de llibertat de creació de centres docents. El seu titular pot ser una persona pública diferent de l'Estat o una persona física o jurídica de caràcter privat.

Article 24

1. En funció dels nivells d'ensenyament que imparteixin, els centres docents es classifiquen en:

- Centres d'educació maternal.
- Centres de primera ensenyança.
- Centres de segona ensenyança.
- Centres de batxillerat.
- Centres de formació professional.
- Centres universitaris.

2. El Govern determinarà reglamentàriament les condicions necessàries per obrir centres docents que imparteixin ensenyaments no compresos a l'apartat anterior, així com la validesa i efectes dels títols que aquests centres lliurin.

Article 25

1. L'obertura i el funcionament dels centres privats estan subjectes al règim d'autorització administrativa, que es concedirà quan es compleixin els requisits mínims que s'estableixin amb caràcter general. L'autorització es revocarà, sense dret a indemnització, quan els centres deixin de complir aquells requisits.

2. La creació i el funcionament a Andorra de centres docents que imparteixin ensenyaments diferents dels del sistema educatiu andorrà es regularà per conveni.

Article 26

1. Una persona física o jurídica de nacionalitat andorrana pot obrir i dirigir centres docents privats que imparteixin l'ensenyament a què es refereix el capítol primer del títol II d'aquesta Llei. Les persones físiques de nacionalitat estrangera i residents a Andorra podran obrir i dirigir aquests centres si reuneixen els requisits que s'exigeixen amb caràcter general als residents per a l'exercici del comerç, la indústria i les professions liberals al Principat.

També podran obrir i dirigir els centres que s'especifiquen en l'apartat anterior, les societats d'interès públic constituïdes d'acord amb el que preveu la legislació mercantil vigent.

2. Per excepció al que estableix el paràgraf anterior, no podran ser titulars de centres docents:

- Els funcionaris públics i el personal que estigui al servei de qualsevol Administració pública.
- Les persones que prestin serveis o assessoraments a qualsevol Administració pública o centre docent estatal.
- Els que tinguin antecedents penals per delictes dolós.
- Les persones jurídiques en què una o més persones físiques incloses als apartats anteriors exerceixen càrrecs socials o posseeixen capital social.

Article 27

Tots els centres docents, públics i privats, hauran de reunir uns requisits mínims que garanteixin la qualitat de l'ensenyament que imparteixen. Els esmentats requisits es referiran, com a mínim, a la titulació acadèmica del professorat, a la relació numèrica alumnes/professor, a les instal·lacions docents i esportives i al nombre de places escolars, i seran determinades pel Govern.

Article 28

1. Tots els centres docents tindran una denominació pròpia. S'inscriuran en un registre que portarà el Govern a través del servei corresponent.

2. Als centres docents els queda prohibit l'ús de denominacions que puguin induir a confusió sobre el nivell dels ensenyaments que imparteixen, el sistema educatiu que segueixen, la validesa acadèmica dels estudis o qualsevol altra.

Article 29

1. Són centres universitaris o centres d'ensenyament superior els que siguin reconeguts com a tals per llei del Consell General a proposta de Govern.

2. El Govern determinarà amb caràcter general el número de centres i les exigències de material i de personal mínim que hauran de reunir aquests centres.

3. La llibertat de creació de centres docents reconeguda en l'article 20, apartat 2n. de la Constitució, comprèn la llibertat de creació de centres d'ensenyament superior de titularitat privada. Aquests centres s'hauran d'ajustar a les normes previstes en els apartats anteriors.

4. Correspon al Govern l'homologació dels títols expedits pels centres privats d'acord amb la reglamentació que s'estableixi.

Títol IV. El Consell Andorrà de l'Ensenyament

Article 30

1. El Consell Andorrà de l'Ensenyament (CADE) serà el màxim òrgan col·legiat de participació dels diferents sectors de la comunitat educativa per a la planificació general de l'ensenyament i d'assessorament i consulta del Govern.

2. El president del CADE serà el ministre d'Educació o una altra persona nomenada pel Govern, a proposta del ministre d'Educació.

3. El CADE podrà formular propostes per millorar l'eficàcia, el rendiment i la qualitat de l'ensenyament i podrà elaborar estudis a fi d'experimentar i investigar sobre noves propostes educatives i mètodes d'estudi.

Article 31

1. La composició i el funcionament del CADE s'establiran reglamentàriament.

2. Es podran incorporar al CADE, amb caràcter permanent o per a temes específics, experts estrangers nomenats pel Govern a proposta del ministre d'Educació.

Disposicions addicionals

Primera

El Govern d'Andorra ha de concloure els convenis o els acords als quals es refereixen els articles 14.2 i 20 de la present Llei amb les autoritats educatives dels països dels quals depenen els sistemes educatius estrangers establerts al Principat.

Segona

1. El Govern ha de concloure amb el patronat rector del Col·legi Sant Ermenegol un conveni que reguli l'ensenyament en aquest centre.

Aquest conveni tindrà en compte el contracte signat el 16 de juny de 1976 així com l'experiència de la seva aplicació.

2. El Govern ha de concloure amb la congregació titular dels dos centres educatius de la Sagrada Família un conveni per tal de definir el seu status.

Disposicions finals

Primera

Es faculta el Govern per al desplegament reglamentari del que disposa aquesta Llei.

Segona

Queden derogades totes les disposicions anteriors en allò que contradiguin aquesta Llei.

Casa de la Vall, 3 de setembre de 1993

Jordi Farràs Forné
Sindic General

Nosaltres els Coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

François Mitterrand
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Martí Alanís
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

Llei qualificada de la nacionalitat

Atès que el Consell General en la seva sessió dels dies 2 i 3 de setembre de 1993 ha aprovat la següent:

Llei qualificada de la nacionalitat

Exposició de motius

El Consell General, en la seva sessió del 31 de juliol de 1985, va adoptar la Proposta de Modificació del Codi de la Nacionalitat Andorrana de l'11 de març de 1977.

Recollint aquella proposta, les Delegacions Permanents dels Coprínceps van promulgar en data 7 de setembre de 1985 la corresponent Llei de Modificació del Codi de la Nacionalitat Andorrana.

L'aplicació pràctica dels nous preceptes introduïts en aquella modificació han posat de manifest diferents llacunes que amb la present proposició de llei s'intenten resoldre.

D'altra banda, els criteris d'interpretació formulats pels Delegats Permanents en el preàmbul de la Llei de 1985, assenyalaven ja en aquell moment que la posició del Consell General hauria d'evolucionar, fent-se ressò de situacions noves, atès l'interès comú, els sentiments profunds del país i la realitat dels fets.

La realització de diferents estudis demogràfics en el decurs dels darrers anys ha tornat a plantejar la necessitat acuitant d'establir un nou equilibri entre la comunitat andorrana i la no andorrana.

Es tracta d'una qüestió de cabdal importància per a la defensa de la identitat nacional andorrana.

La moderna legislació andorrana des del decret del 17 de juny de 1939, addicionat pel del 26 de desembre de 1941, ha tingut sempre com a nord la preservació de la identitat nacional andorrana, substracte humana necessari a l'existència jurídica del país.

El canvi de les estructures demogràfiques, passant d'una situació estàtica durant segles a una forta immigració en els darrers decennis, ha dut com a conseqüència una desproporció entre la població nacional i la forània percebuda com un element que calia corregir per no comprometre les bases mateixes de l'Estat.

L'afirmació d'Andorra com a Estat en Dret Internacional, una vegada el poble s'ha donat la Constitució, s'assolirà millor si l'element humà de l'Estat, la població, és cada vegada més homogènia seguint progressivament la tendència de fer coincidir la població de fet amb la població de dret.

En aquesta línia, la legislació ha anat ampliant-se progressivament i ara es proposa una obertura important donant el dret a la nacionalitat per naixement a

Andorra, a la vegada que es pretén oferir-la a una part considerable de la població que es pot considerar integrada pel nombre d'anys de residència i l'època en què començaren a residir.

La tendència a fer coincidir la població de fet amb la de dret no juga solament en el sentit de l'adquisició de la ciutadania andorrana pels que neixen i viuen al país, sinó que, de manera simètrica, exigeix la pèrdua de la nacionalitat en cas contrari, i la prohibició de la doble nacionalitat. Normes, aquestes darreres, que han estat presents, amb força, en la legislació andorrana, des del decret mencionat de l'any 1939 fins a l'actualitat. Correlativament a l'obertura per a l'adquisició, la present modificació reforça la prohibició de la doble nacionalitat imposant una obligació d'optar lliurement entre l'andorrana i les demés nacionalitats. Opció fàcil d'exercitar i que serà facilitada encara més en el futur quan Andorra pugui signar les convencions adequades amb els països interessats.

La finalitat de la present modificació s'inscriu en l'evolució del dret de la nacionalitat des de l'any 1939: fer que cada vegada la població real d'Andorra sigui composta de més andorrans per dret de sang i per naixement al país, tot i no admetent més que una sola classe o categoria d'andorrans que no siguin a la vegada nacionals d'un altre país.

Article 1

Són andorrans els fills, legítims o no legítims, nascuts a Andorra, de pare o mare andorrans, o nascuts a l'estranger, si el pare o mare andorrans són nascuts a Andorra.

Article 2

1. Són andorrans els fills, legítims o no legítims, nascuts a Andorra, si almenys un dels progenitors és també nascut a Andorra, i a condició que tant els pares com els fills tinguin domicili i residència permanent al Principat.

2. Els infants trobats i els nascuts a Andorra de pares desconeguts fins que s'estableixi llur filiació, tindran des d'aquest moment la nacionalitat que els correspongui. La possessió d'estat durant divuit anys els donarà dret, en el cas en què la nacionalitat que els correspongui no sigui l'andorrana, a conservar aques-

ta, sempre que renunciïn a la que els correspongui.

Article 3

Ningú no pot adquirir la nacionalitat andorrana si, prèviament, no ha establert el seu domicili i residència efectius al Principat, demostrï haver perdut la residència del país d'origen i continui residint a Andorra després d'adquirida de forma efectiva almenys durant els anys que es fixen en l'article 20.

Article 4

1. Pot esdevenir andorrà el menor de 14 anys adoptat amb adopció plena sempre que la llei del país d'origen permeti la pèrdua de nacionalitat per adopció i que l'adopció hagi estat feta segons la llei andorrana o, si ho és d'acord amb una llei estrangera, que no sigui en frau de la llei andorrana ni atempti a l'ordre públic intern i sempre que es compleixin simultàniament les tres condicions següents:

- Que l'adoptat resti sotmès a la pàtria potestat de l'adoptant fins a la majoria d'edat.
- Que el procés d'adopció hagi estat acabat abans que el menor hagi arribat a l'edat de 14 anys.
- Que es provi la pèrdua de la nacionalitat anterior.

2. Per derogació de l'article 4.1., en el cas que l'adoptant hagi nascut a l'estranger de pare o mare andorrans, nascuts a Andorra, l'adoptat no pot adquirir la nacionalitat andorrana en el moment de l'adopció, sinó que resta sotmès a les disposicions de l'article 5.

Article 5

Pot esdevenir andorrà el fill nascut a l'estranger, de pare o mare andorrans, nascuts també a l'estranger, si estableix i conserva el seu domicili i la seva residència efectiva al Principat, prova haver perdut la o les nacionalitats que ostenta i declara la seva voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana per declaració escrita personal adreçada al Govern.

Article 6

Pot esdevenir andorrana la persona estrangera que contregui matrimoni amb una persona andorrana, si acredita tenir domicili i residència efectiva al Principat, ininterrompudament durant els tres anys

anterior o posteriors a la celebració del matrimoni, prova haver perdut la o les nacionalitats que ostenta, declara la seva voluntat d'adquisició de la nacionalitat andorrana i prova la seva integració a Andorra.

Article 7

1. Els fills d'una persona estrangera esdevinguda andorrana per raó de matrimoni, i que no siguin fruit d'aquest matrimoni, no podran adquirir la nacionalitat andorrana.

2. En cas de nul·litat del vincle matrimonial i de dissolució per causa diferent de la mort, el cònjuge que hagués adquirit la nacionalitat andorrana en virtut de l'article 6 perd la nacionalitat andorrana des de la data d'efectivitat de la resolució judicial. Això no obstant, per als casos de dissolució del vincle per causa diferent a la mort, sempre que s'hagués posseït la nacionalitat durant més de set anys, es conservarà, salvada voluntat expressada en contra.

Article 8

1. Les persones nascudes a Andorra, filles de pare i mare estrangers, podran adquirir la nacionalitat andorrana a condició que el pare o la mare tinguin residència i domicili efectius i exclusius a Andorra durant un període ininterromput de vint anys, com a mínim, i que ells mateixos hi tinguin residència i domicili efectius i exclusius, i provin la pèrdua de la o de les altres nacionalitats que ostentin.

Si en el moment de manifestar la seva voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana són menors de setze anys i han estat representats per exercir tal opció, hauran de fer, en el moment d'arribar als divuit anys, una declaració personal expressa i escrita adreçada al Govern confirmant la decisió d'adquirir la nacionalitat andorrana que en la seva representació els pares o tutors varen prendre en nom d'ells. L'absència de tal declaració comportarà la pèrdua de la nacionalitat andorrana.

2. Els consorts de les persones a les quals sigui aplicable el present article podran esdevenir andorrans al mateix temps que els nascuts a Andorra si en el moment en què es faci efectiva l'adquisició de la nacionalitat han transcorregut

tres anys des de la celebració del matrimoni, i són residents a Andorra des de tres anys almenys. En aquest cas faran l'expedient previst en l'article 25 que serà presentat conjuntament amb el del consort nat a Andorra.

Si en el moment de l'adquisició de la nacionalitat per part del nat a Andorra, el seu consort no compleix les condicions de temps de residència i de matrimoni esmentades per adquirir la nacionalitat andorrana, es podrà acollir a allò previst en l'article 6.

Article 9

Pot esdevenir andorrana per naturalització donada discrecionalment pel Govern, la persona que acredita tenir domicili i residència efectius, ininterromputs i exclusius al Principat des d'abans de l'1 de gener de 1960, que ho demana, prova la seva integració a Andorra i perd la o les altres nacionalitats que ostenta.

El Govern elaborarà un reglament que fixarà les condicions que han de reunir els candidats a la naturalització que, tot i aplicant els criteris generals previstos en l'apartat anterior, precisarà les condicions que tindrà en compte en la presa de decisions, respectant, però, els principis d'igualtat i equitat, i evitant l'arbitrarietat.

Article 10

Les persones esdevingudes andorranes en virtut de les disposicions dels articles 4, 5, 6, 8, 9 i 11 adquiriran els drets polítics d'acord amb les disposicions comunes en la matèria.

Article 11

El menor d'edat, solter, fill d'una persona que hagi adquirit la nacionalitat andorrana, esdevé andorrà de ple dret, salvat el previst en l'article 7, sempre que estigui sotmès a la pàtria potestat del progenitor i que tingui residència des d'almenys el mateix temps que el progenitor en raó del qual obté la nacionalitat, i provi haver perdut la o les nacionalitats que ostenta.

El seu expedient haurà d'ésser tramitat conjuntament amb el del seu progenitor.

Article 12

Són andorrans, mentre conservin les funcions i els oficis respectius:

a) D'acord amb l'article 48 de la Constitució, els representants personals dels Coprínceps a Andorra.

b) D'acord amb la Disposició Transitoria Segona de la Constitució, les persones designades Magistrats del Tribunal Constitucional que no siguin andorrans.

c) D'acord amb l'article 11.3 de la Constitució, els clergues amb ofici eclesiàstic a les parròquies del Principat.

La nacionalitat adquirida en virtut d'aquest article no és transmissible per matrimoni i filiació, i no dona accés als drets polítics.

Article 13

El Consell General, per majoria de 2/3, podrà conferir el títol d'Andorrà d'Honor a les persones estrangeres que en consideri mereixedores, pels seus mèrits i actes envers el Principat.

Article 14

Tota persona que ostenti la nacionalitat andorrana pot renunciar a la mateixa voluntàriament, sempre que provi tenir una altra nacionalitat en el moment en què vol perdre-la i la renúncia no comporti frau a la llei andorrana. La renúncia s'haurà de presentar al Govern el qual verificarà el compliment de les dues condicions esmentades. Si el frau a la llei es descobrís i es posés de manifest després d'haver-se fet efectiva la pèrdua, aquesta no tindrà efectivitat.

Article 15

Qualsevol persona de nacionalitat andorrana perd aquesta nacionalitat, si adquireix una nacionalitat estrangera, des de la data d'aquesta adquisició.

Article 16

En cas de matrimoni amb una persona estrangera, el cònjuge andorrà no perdrà la nacionalitat andorrana, si el matrimoni no li fa adquirir la nacionalitat de l'altre cònjuge en virtut de la llei nacional d'aquest, o si no en té una altra en el sentit de l'article 14.

Article 17

Perd la nacionalitat andorrana el menor d'edat que esdevé sotmès a la pàtria potestat exclusiva d'un estranger, per causa d'adopció o de legitimitació.

Article 18

Perd la nacionalitat andorrana la persona que s'enrola voluntàriament a un exèrcit d'un estat estranger o que essent enrolat de força no exerciti, encara que no prosperin, els recursos que la llei del dit estat estranger li ofereix per eximir-se de l'enrolament.

Article 19

Perd la nacionalitat andorrana la persona que exerceix un càrrec electiu o polític en un país estranger, sense haver obtingut prèviament l'autorització del Govern.

Article 20

Perd la nacionalitat andorrana el qui havent-la adquirit en virtut dels articles 5 en totes les redaccions del Codi de la Nacionalitat Andorrana dels anys 1977 i 1985 i els articles 5, 8, 9 i 11 de la present llei, no conservi ni hagi conservat el domicili i la residència efectives, ininterrompudes i exclusives al Principat durant almenys deu anys, des del moment de l'adquisició, conforme en l'article 3.

Article 21

El qui per adquirir, conservar, recuperar o veure's reconeguda la nacionalitat andorrana, hagués fet falses declaracions, inclosa l'omissió voluntària de fer conèixer les situacions jurídiques o fàctiques que li haguessin impedit d'adquirir, conservar, recuperar o veure's reconeguda la nacionalitat, perdrà la nacionalitat andorrana des del moment en què el Govern constati la falsa declaració o l'omissió, salvats els drets de tercers, sense perjudici d'incórrer en el delictes tipificats en l'article 148 del Codi Penal.

Article 22

1. La nacionalitat andorrana és exclouent de qualsevol altra, no admetent-se la doble o múltiple nacionalitat.

2. Ningú no podrà esdevenir andorrà si no perd la o les nacionalitats que tingui en el moment de l'adquisició o del reconeixement de la nacionalitat andorrana en els termes de la present llei.

3. Tot andorrà ja sigui d'origen, ja sigui per adquisició, que obtingui una altra nacionalitat per haver-la demanat o per haver-la acceptat sense demanda prèvia, perd en el mateix moment de l'obtenció d'aquella la nacionalitat andorrana.

4. Tota persona que en mèrits de les successives disposicions legals en vigor en cada moment des de l'11 de març de 1977, hagin adquirit o readquirit la nacionalitat andorrana o els hagi estat reconeguda, i que segueixin ostentant altra o altres nacionalitats, hauran de provar haver perdut aquesta o aquestes. A tal efecte, disposaran d'un termini de cinc anys a comptar de l'entrada en vigor de la present llei per prendre les disposicions que calguin, i en l'any següent al cinquè, és a dir, dintre del sisè any a comptar de la data de publicació de la llei, hauran d'haver provat la pèrdua efectiva.

5. Passat el termini sense que els interessats hagin provat la pèrdua es considerarà que han efectuat una opció negativa de la nacionalitat andorrana i seran, automàticament i sense necessitat de cap acte administratiu ni jurisdiccional, desposseïts de la nacionalitat andorrana.

6. Els efectes de la pèrdua de la nacionalitat seran constatats pel Govern en l'expedient personal de cada interessat en el Registre de Nacionalitat, en el de Passaports i en el Cens Nacional. El Govern comunicarà aquesta constatació als Comuns els quals suprimiran els interessats de les llistes electorals a comptar del moment de la notificació, tot i prenent nota de la notificació en els registres comunals i en el cens comunal.

Els interessats hauran de retornar el passaport andorrà de manera immediata, devent ésser aquest requisat, per ésser tornat al Govern, per tot agent de l'autoritat que tingui constància de la pèrdua de nacionalitat.

S'encomana al Govern l'elaboració d'un reglament que precisi el procediment pràctic per donar compliment a allò previst en el present apartat.

Article 23

Poden recuperar la nacionalitat andorrana:

a) Les persones que l'hagin perdut per raó de matrimoni amb persona estrangera.

b) Els menors d'edat que hagin perdut la nacionalitat andorrana tal com està previst en l'article 17, dis l'any següent a la seva majoria d'edat.

Article 24

La recuperació de la nacionalitat andorrana no comporta efectes retroactius i la nacionalitat recuperada no podrà ésser invocada en perjudici de tercers per obligacions contraes durant la possessió de la nacionalitat estrangera.

Article 25

Per a l'adquisició de la nacionalitat andorrana en virtut dels articles 4, 5, 6, 8, 9 i 11 i, per obtenir el reconeixement de la nacionalitat en virtut dels articles 1 i 2 en els casos previstos en l'article 29, i recuperar-la en els casos de l'article 23, serà necessari formular un expedient sotmès al Govern comprensiu dels extrems que es diran en els articles següents.

Quan sigui favorable la resolució definitiva de l'expedient per part del Govern, contindrà la fórmula següent:

"Resolent favorablement l'expedient de l'adquisició / reconeixement / readquisició de la nacionalitat andorrana, es declara que l'interessat adquirirà la nacionalitat andorrana si en un termini d'un any a comptar de la data de la notificació, aporta, a satisfacció del Govern, la prova d'haver perdut la o les nacionalitats que ostenta fins ara i declara, baix jurament, per escrit adreçat al mateix Govern, no haver fet cap acte destinat a buidar de contingut la pèrdua".

Cas que la prova i declaració rebudes pel Govern siguin jutjades suficients, el Govern, per decret que tindrà la consideració d'acte administratiu als efectes de control jurisdiccional, atorgarà la nacionalitat amb efectes a comptar des del dia en què es va produir la pèrdua de la nacionalitat anterior, o la darrera pèrdua de les eventuals múltiples nacionalitats perdudes. En el cas contrari, passat el termini d'un any, quedarà caducada la resolució favorable.

Article 26

L'expedient a adreçar al Govern serà en dos exemplars i comprendrà:

1. En tots els casos:

- a) Partida de naixement del sol.licitant.
- b) Partida de naixement del pare i de la mare o ascendents del sol.licitant.

c) Certificats de residència consignant la data des de la qual el sol.licitant resideix al Principat, lliurat pels comuns i pel Servei d'Immigració, en el seu cas.

d) Certificat de pèrdua del domicili i residència anteriors.

e) Certificat d'antecedents penals andorrà, del país la nacionalitat del qual s'ostenta i dels països de residència.

f) Certificat escolar dels centres docents andorrans especificant els anys que ha estat inscrit i ha cursat estudis a Andorra.

g) Declaració escrita i signada en un full apart, adreçada al Govern, en la qual el sol.licitant manifesti la seva voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana, declari la voluntat de defensar el bon ordre i benestar i independència d'Andorra, es comprometi a complir fidelment el seu sistema constitucional, les seves lleis, usos i costums, i els seus deures de ciutadà andorrà.

2. En el cas de l'article 4, la documentació acreditativa de l'adopció comprenent els actes administratius i jurisdiccionals que la continguin.

3. En els casos dels articles 6 i 8, documentació acreditativa de la nacionalitat del cònjuge i certificat d'estat civil recollint el matrimoni en virtut del qual es demana l'adquisició.

Article 27

Una vegada rebut pel Govern l'expedient serà instruït pels serveis adscrits al Cap de Govern els quals demanaran al Servei d'Immigració un report sobre la situació del peticionari en matèria de domicili i residència efectius a Andorra. Per a les necessitats de l'enquesta es tramitarà al Servei d'Immigració una còpia dels certificats aportats pel peticionari, previstos en els punts 1c), 1d) i 1f), de l'article 26, i d'altres eventuals relacionats amb el domicili i la residència, amb exclusió de tot altre document que figuri en l'expedient.

Article 28

Acabada la instrucció de l'expedient serà resolt pel Govern per decret, que haurà d'ésser motivat en cas de refús.

Contra la decisió del Govern hi cabran els recursos administratius previstos pel Codi de l'Administració.

Article 29

En els casos dels nascuts a Andorra, fills de pare o mare andorrà, previstos en l'article 1, i els nascuts a Andorra amb almenys un progenitor andorrà, previstos en l'article 2.1, no caldrà formular un expedient.

En els demés casos previstos en els articles 1 i 2.2 caldrà formular un expedient simplificat com es dirà en l'article següent.

Article 30

L'expedient a què es refereix l'article anterior contindrà la petició, la partida de naixement del sol.licitant i els documents que acreditin la conservació de la nacionalitat andorrana per part del progenitor que l'ostenti.

Serà donat a l'expedient el mateix tractament previst en l'article 27.

Article 31

En matèria de nacionalitat, l'opció del menor d'edat s'exercirà de la forma següent:

- Abans dels 16 anys, per mitjà del representant legal del menor d'edat.
- Entre els 16 i els 18 anys, el menor d'edat exercirà personalment la seva opció amb l'autorització del seu representant legal.

Article 32

Els fills nascuts accidentalment a l'estranger i que si haguessin nascut a Andorra serien andorrans, s'assimilen als fills nascuts a Andorra, sempre que la mare tingués en el moment del naixement residència i domicili efectius a Andorra.

Només podrà ésser invocat el present article per fer valer les previsions del mateix, durant els 180 dies naturals a partir del naixement, per les persones que neixin a partir de la publicació de la present llei i durant un any a partir de la data de publicació de la present llei pels nascuts d'ençà de l'1 de gener de 1975.

Passats aquests terminis no podran adquirir ni demanar el reconeixement de la nacionalitat andorrana en mèrits del que es preveu en el present article, però po-

dran demanar l'adquisició o el reconeixement en el cas de tenir-hi dret en virtut d'altres disposicions de la present llei.

Article 33

La suficiència de la integració a Andorra, exigida en els articles 6, 8 i 9, serà apreciada pels serveis de l'Administració Central que fixarà el Govern, d'acord amb el reglament que el mateix Govern elaborarà i publicarà.

Article 34

El reglament preveurà els mecanismes necessaris per a la constatació de l'existència o de l'absència de suficient integració, de manera que aquests siguin el més objectius i tecnificats possibles, impossibilitin el quebrantament del principi d'igualtat, tot i evitant prendre en compte cap element discriminatori basat en el sexe, la raça, la religió, les opinions, la nacionalitat i la situació econòmica del peticionari, però prenent en compte el coneixement de la llengua catalana i de les institucions andorranes com a element essencial.

Mentre que no s'hagi publicat el reglament que pel present article s'encomana al Govern, continuarà decidint, amb una resposta simplement positiva o negativa sense apreciació de grau, l'actual Comissió de la Nacionalitat, tot i aplicant els principis suara esmentats.

Article 35

Els documents amb què els peticionaris fonamentin el seu expedient, així com els informes i documents que el Govern obtingui del Servei d'Immigració, en aplicació dels articles 26 i 27, i de la Comissió de la Nacionalitat, en aplicació dels articles 33 i 34, tindran el caràcter de confidencials. Solament podran ésser comunicats al propi peticionari o a tercers que tinguin interès jurídic per impugnar la petició ella mateixa, la resolució recaiguda o en general l'estatut nacional del peticionari.

Article 36

Seràn publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra:

- a) Les resolucions definitives del Govern que reconeguin la nacionalitat andorrana o que estableixin el dret a adquirir-la.

- b) Els decrets del Govern reconeixent o atribuint la nacionalitat andorrana a les persones que havent obtingut una resolució definitiva de les contemplades en l'apartat anterior del present article, han provat haver complert el que es disposa sobre la pèrdua de la o de les nacionalitats anteriors en l'article 22.

- c) Els decrets del Govern constatant o pronunciant la pèrdua de la nacionalitat andorrana.

Article 37

Ultra les accions civils que pertanyin a tercers a fer valer davant les jurisdiccions competents, tota persona que tingui interès jurídic podrà recórrer els actes publicats en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra en virtut de l'article anterior en el termini de tretze dies hàbils a comptar des de la seva publicació.

El recurs, que haurà d'ésser motivat en fet i dret, serà de reposició davant del Govern i contra la resolució recaiguda podrà recórrer davant de la jurisdicció administrativa i fiscal o davant de la jurisdicció que en tot moment sigui competent per apreciar la legalitat dels actes administratius del Govern. Les resolucions de Justícia recaiguda seran publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Disposicions finals

Primera

Les persones a qui es refereix l'article 8.1 es podran beneficiar d'un passaport andorrà provisional fins el moment en què, complides les previsions que es fixen en dit article, adquireixin la nacionalitat andorrana, o fins que optin per una altra nacionalitat.

La primera pàgina, després del número, portarà la menció "passaport provisional". L'esment de la rúbrica "nacionalitat" no implica cap dret adquirit respecte a la futura sol·licitud de nacionalitat andorrana.

Per obtenir el passaport provisional s'haurà d'adreçar una súplica al Govern demostrant, amb els documents administratius pertinents la data en la qual, en principi, el seu pare o la seva mare tindran vint anys de domicili o residència efectius al Principat, i acompanyat dels

documents previstos en els apartats a), b), c), f) i g) de l'article 26 de la present llei.

En tot cas, la data de validesa del passaport lliurat a aquestes persones no excedirà de tres mesos a comptar de la data en què el pare o la mare del sol·licitant portin vint anys de domicili i residència efectius al Principat. Des d'aquest moment no es podrà continuar gaudint del passaport andorrà, si no és en mèrits d'atribució de la nacionalitat andorrana, segons el que es preveu en l'article 8 i després d'haver seguit el procediment fixat en aquesta llei.

Quan l'interessat i els seus progenitors interrompin la residència a Andorra, traslladant-la a l'exterior, hauran de retornar el passaport provisional. Igualment, l'hauran de retornar si adquireixen una documentació d'identitat o títols de viatge dels països d'on són nacionals els pares o de països tercers.

Segona

La present Llei Qualificada de la Nacionalitat entrarà en vigor quan sigui publicada en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, una vegada complertes les previsions del l'article 63 de la Constitució.

Tercera

Queden derogades totes les disposicions anteriors contràries a la present llei.

Casa de la Vall, 3 de setembre de 1993

Jordi Farràs Forné
Síndic General

Nosaltres els Coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Joan Martí Alanís
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra